

oco-netwerk 28 januari 2025

Vorbereiding op de inspectie

Vragen vanuit jullie:

- Wat is het inspectiekader?
- Hoe ziet een inspectiebezoek eruit? Wat zijn de onderdelen?
- Wat ben je feitelijk verplicht? Waar kunnen ze op toetsen?
- Hoe kan je het beste de Varia Wet inzetten en wat is daarvoor nodig, hoe kom je bijvoorbeeld aan een verklaring van een onafhankelijke jeugdarts?
- Rol van de inspectie bij maatwerktrajecten.
- Moet je een aangepast rooster met de inspectie kortsluiten?
- Wat als de hulpverlening adviseert om een aangepast rooster in te zetten? Is er dan een expertiseverklaring HV nodig?

Waarom een inspectiebezoek:

Onderzoekskaders van de inspectie

Een onderzoekskader bestaat altijd uit:

- een waarderingskader: Wat onderzoekt de inspectie?
- een werkwijze: Hoe onderzoekt de inspectie?

Onderzoekskaders 2021 (huidige kaders, bijstelling 2024)

Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs

Onderzoekskader 2021 voortgezet onderwijs

Onderzoekskader 2021 (voortgezet) speciaal onderwijs

Onderzoekskader 2021 middelbaar beroepsonderwijs

Waarderingskader scholen

In het waarderingskader op schoolniveau zijn er vier kwaliteitsgebieden:

1. Onderwijsproces
2. Veiligheid en schoolklimaat
3. Onderwijsresultaten
4. Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

Met het waarderingskader krijgt de inspectie antwoord op de drie elementaire vragen over het onderwijs voor leerlingen: krijgen ze goed onderwijs (Onderwijsproces), voelen ze zich veilig (Veiligheid en schoolklimaat), en leren ze genoeg (Onderwijsresultaten)? Daarnaast wordt er gekeken naar de sturing op en de verbetering van de kwaliteit (Sturen, kwaliteitszorg en ambitie).

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP0. Basisvaardigheden Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

OP1. Aanbod Het aanbod bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en draagt eraan bij dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

OP4. Onderwijstijd De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

OP5. Afsluiting De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid De school zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen.

VS2. Schoolklimaat De school heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Resultaten De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de verwachtingen van het vervolgonderwijs en de maatschappij.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog De school evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het schoolbeleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Waarderingskader besturen

Besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau (BKA):

BKA1: Visie, ambitie en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

BKA2: Uitvoering en kwaliteitscultuur

Hoe stuurt het bestuur op het realiseren van de visie, ambities en doelen en wat voor kwaliteitscultuur is er?

BKA3: Evaluatie. Verantwoording en dialoog

Hoe wordt er door het bestuur geëvalueerd en geanalyseerd en verantwoording afgelegd aan anderen en de samenleving. Op welke manier wordt er gereflecteerd op resultaten en in gesprek gegaan hierover.

Dit leidt tot bijstelling en verdere ontwikkeling van de visie, ambities en doelen, zoals bedoeld in de eerste standaard, en maakt de cyclus van (in)richten, uitvoeren en evalueren compleet.

Waarderingskader samenwerkingsverbanden

KWALITEITSGEBIED REALISATIE PASSEND ONDERWIJS (RPO)

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek beschikbaar.

RPO2. Regionale samenwerking Het samenwerkingsverband werkt samen in de regio en zorgt voor een doorgaande leerlijn en realiseert een aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid Het samenwerkingsverband voorziet in een zorgvuldige advisering en besluitvorming bij de beoordeling van aanvragen voor de toelaatbaarheid tot speciale onderwijsvoorzieningen.

Waarderingskader samenwerkingsverbanden (2)

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

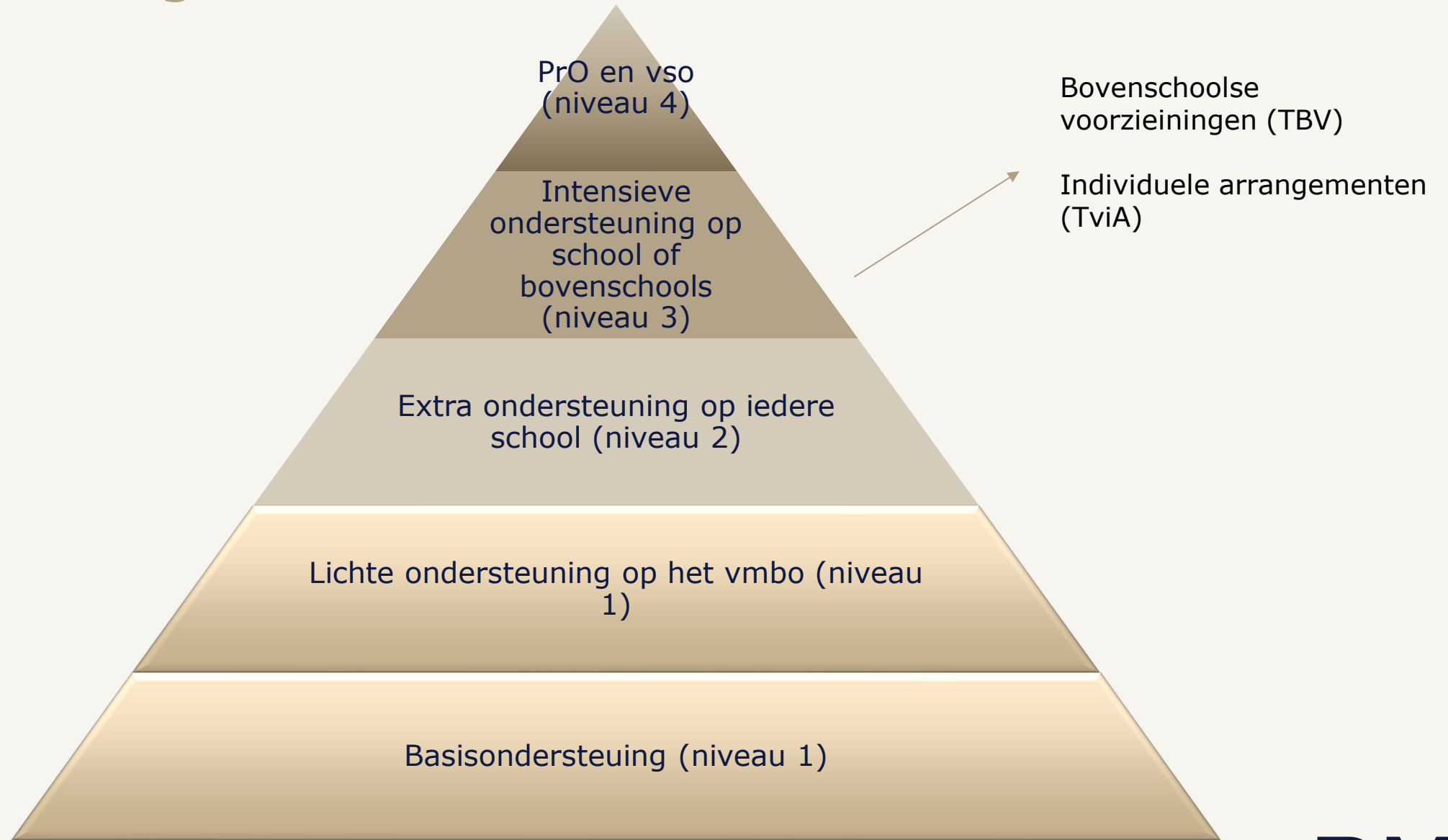
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur Het bestuur realiseert samen met de aangesloten schoolbesturen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Hoe ziet een inspectiebezoek eruit?

- **Vorbereiding door de inspectie:** analyseren van de schoolgids, het jaarverslag, het schoolplan, leerlingresultaten, slagingspercentages en informatie uit eerdere inspectiebezoeken.
- **Startgesprek met het bestuur:** In het startgesprek geeft het bestuur een beeld van de eigen (financiële) kwaliteit, de kwaliteitszorg, de resultaten en de ontwikkelingen en worden de bevindingen uit de analyse besproken.
- **Onderzoeksplan:** de onderzoeksactiviteiten op bestuurs- en schoolniveau worden vastgelegd.
- **Uitvoeren onderzoeksactiviteiten:** In de verificatie-activiteiten wordt bij besturen en scholen getoetst in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van zijn onderwijs, het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt.
- **Gesprekken met professionals** o.a. met de medezeggenschapsraad of studentenraad en het interne toezicht. Daarnaast worden activiteiten op de scholen uitgevoerd zoals het voeren van gesprekken met leerlingen, ouders en schoolleiders of het afleggen van lesbezoeken.
- **Rapportage en eindgesprek:** bevindingen worden vastgelegd en het bestuur wordt geïnformeerd over de conclusie van het onderzoek.

Ondersteuningsniveaus:

Financieringsmodel SWV:

Samenwerkingsverbanden kunnen op drie manieren hun financiën verdelen:

- Bij het **schoolmodel** wordt het budget of de ondersteuning verdeeld naar scholen, waarbij iedere school zelf verantwoordelijk is voor het organiseren en inzetten van extra ondersteuning
- Bij het **expertisemodel** worden middelen en ondersteuning niet direct aan scholen gegeven, maar georganiseerd via een centrale pool van experts binnen het samenwerkingsverband.
- Bij het **leerlingmodel** worden middelen en ondersteuning direct gekoppeld aan de individuele leerling die extra ondersteuning nodig heeft.

Welke vragen kun je als OCO verwachten (overleg in tweetallen):

Vragen die gericht zijn op het **zorgbeleid, passend onderwijs, en de ondersteuning van leerlingen** binnen de school. De Inspectie van het Onderwijs wil inzicht krijgen in hoe jouw school voldoet aan de wettelijke eisen en hoe effectief het ondersteuningsbeleid wordt uitgevoerd.

Bijvoorbeeld:

- Heb je inzicht in de ondersteuningsniveaus van jouw school/bestuur?
- Hoe ziet de ondersteuningsstructuur eruit? Afspraken basis- en extra ondersteuning.
- Schoolondersteuningsprofielen van de scholen (SOP's) Welke ondersteuningsvoorzieningen zijn er beschikbaar binnen de school/bestuur?
- Is er volgens jullie een dekkend aanbod in de regio?

Welke vragen kun je als OCO verwachten:

- Welke procedures hanteren jullie bij het signaleren en begeleiden van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften?
- Hoe worden leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften gevolgd en geëvalueerd?
- Op welke manier wordt er samengewerkt met het samenwerkingsverband?
- Hoe vinden nu de overleggen met ketenpartners plaats? Is er een gezamenlijk beleid?
- Ben je op de hoogte van het Ondersteuningsplan van het SWV? En sluit dit aan bij het beleid van de school/het bestuur?

Onderwijstijd:

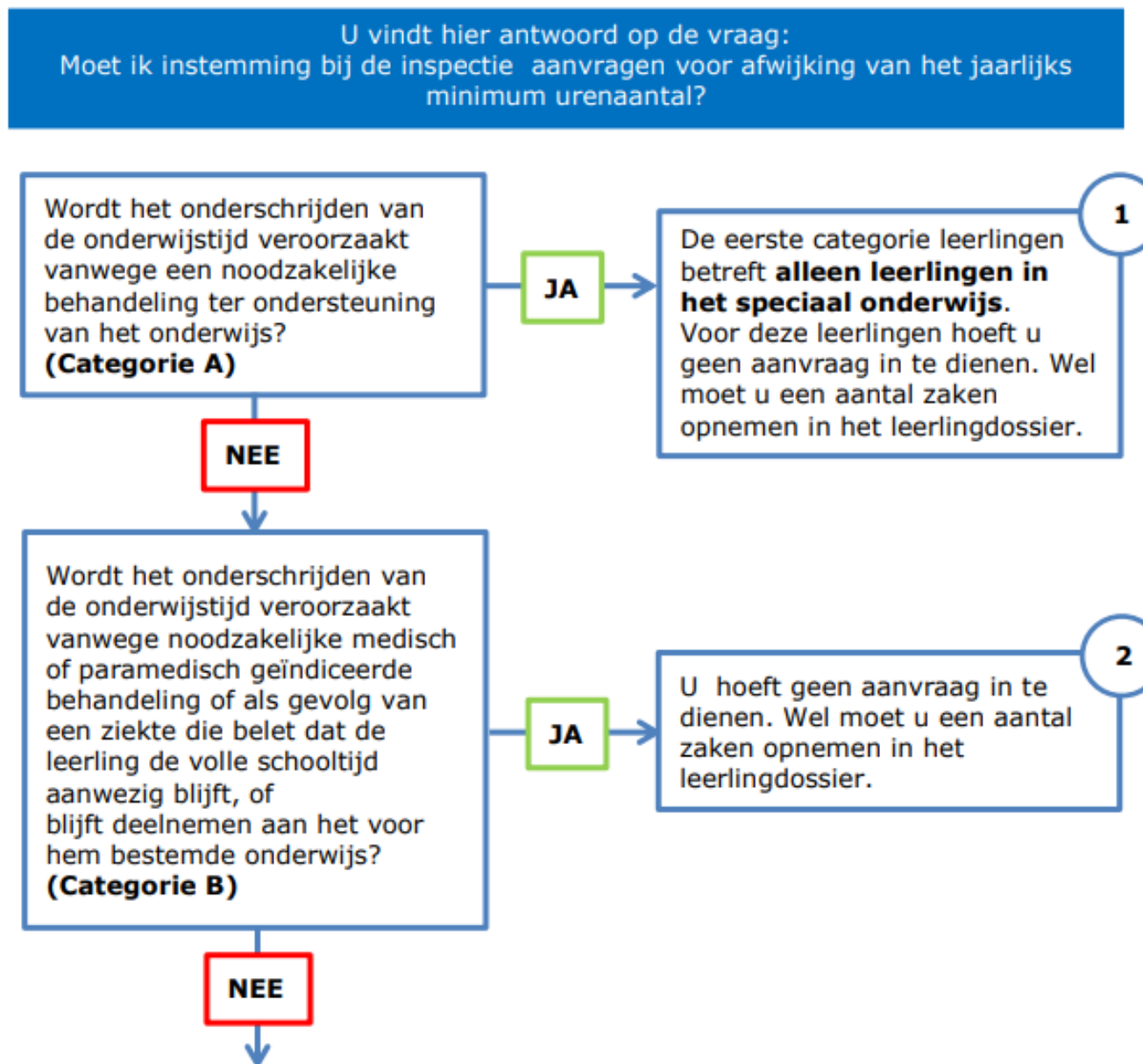
- VSO scholen: 8 schooljaren ten minste 7520 uren onderwijs. In de WEC (artikel 12, lid 2.) ligt al vast dat afgeweken kan worden van deze onderwijstijd door bevoegd gezag na instemming van de inspecteur (Onderwijsinspectie).
- PO scholen: 8 schooljaren ten minste 7520 uren onderwijs.
- VO scholen: elk jaar ten minste 189 dagen onderwijs.
 - VWO: ten minste 5.700 klokuren onderwijs
 - Havo: ten minste 4.700 klokuren onderwijs
 - VMBO: ten minste 3.700 klokuren onderwijs
- MBO scholen kunnen geen gebruik maken van de Variawet.

Vier categorieën:

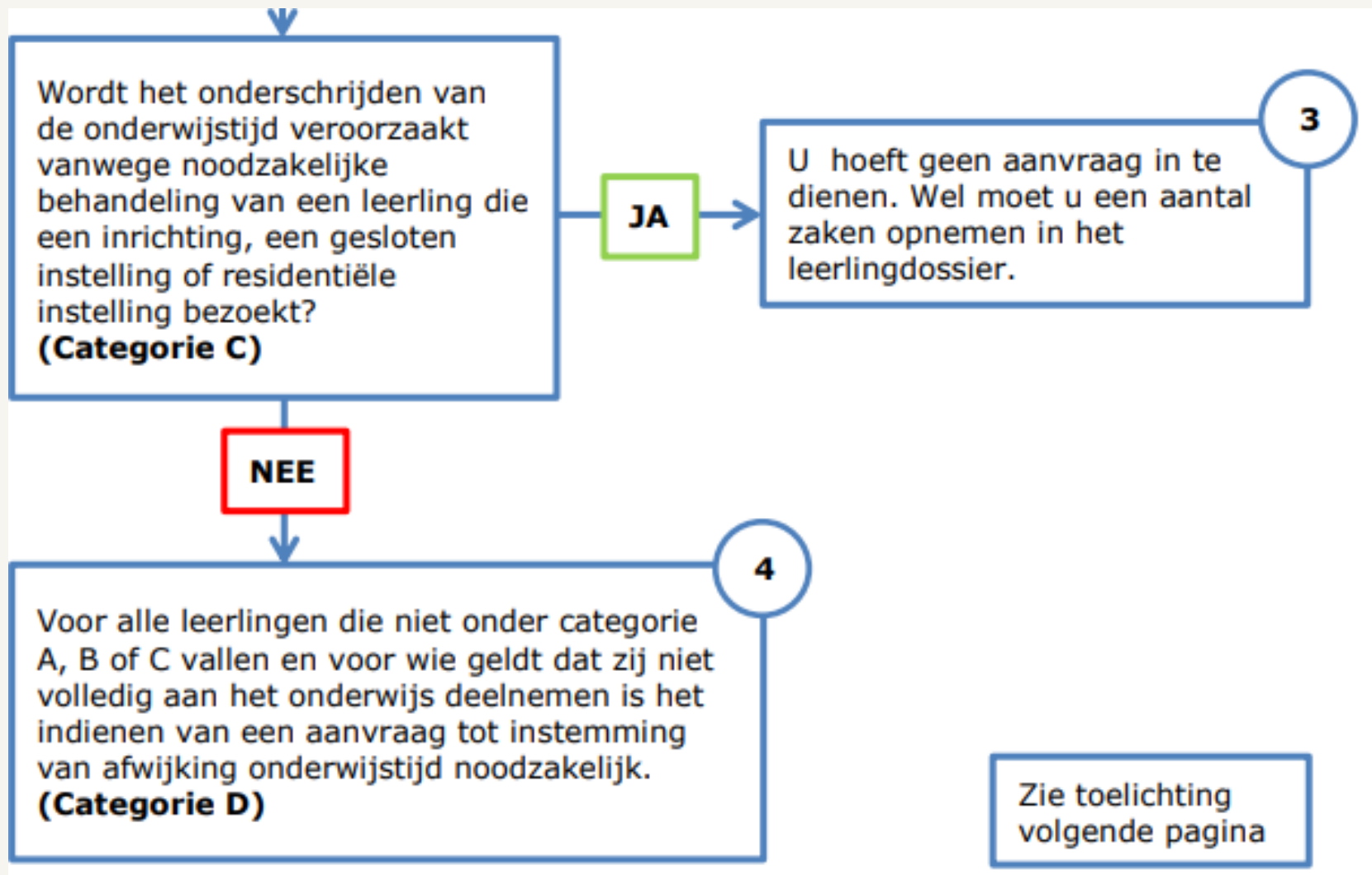
- a) Vanwege noodzakelijke behandeling ter ondersteuning van het onderwijs aan een leerling in het speciaal onderwijs;
- b) Vanwege noodzakelijke medisch of paramedisch geïndiceerde behandeling of als gevolg van een ziekte die belet dat de leerling de volle schooltijd aanwezig blijft of blijft deelnemen aan het voor hem bestemde onderwijs;
- c) Vanwege noodzakelijke behandeling van een leerling (speciaal onderwijs, basisonderwijs en voortgezet onderwijs) die onderwijs volgt op een school als bedoeld in artikel 71c van de WEC; betreft inrichting, een gesloten instelling of een residentiële instelling.
- d) Andere situatie dan onder a, b, c.: is de **Variawet**.

In de situaties onder a, b en c hoeft geen instemming met de afwijking te worden aangevraagd wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan.

Stroomschema primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs¹

Variawet (2):

Weet je niet zeker of je een aanvraag afwijking onderwijstijd moet doen voor een leerling?

- <https://isd.owinsp.nl/#/public/keuzehulp-onderwijstijd>

Keuzehulp onderwijstijd

[Begin opnieuw](#)

Weet u niet zeker of u een aanvraag afwijking onderwijstijd moet doen voor uw leerling? Onze keuzehulp helpt u hierbij.

Doet u de aanvraag voor een leerling op het speciaal onderwijs?

Ja

Nee

Categorie A:

1 Categorie A

De eerste categorie leerlingen betreft **alleen leerlingen in het speciaal onderwijs**. Voor deze leerlingen, waarvoor een behandeling ter ondersteuning van het onderwijs noodzakelijk is, hoeft geen aanvraag te worden ingediend wanneer:

- het bevoegd gezag kan aantonen dat de commissie voor de begeleiding (voor scholen) dan wel de commissie van onderzoek (bij instellingen) samen met de behandelaars van de school de behandeling tijdens schooltijd noodzakelijk achten en
- het bevoegd gezag heeft in het ontwikkelingsperspectief vastgelegd op welke wijze de behandeling ondersteunend is voor het onderwijs.

Een **aanvraag** is in deze gevallen **niet nodig** omdat de behandeltime hiermee is gekwalificeerd als onderwijstijd. Bijgevolg kan hierdoor geen afwijking van het minimum aantal uren onderwijs ontstaan.

Categorie B:

2 Categorie B

De tweede categorie leerlingen betreft zowel leerlingen in het speciaal onderwijs als leerlingen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Het gaat om leerlingen die:

- tijdens schooltijd een medisch of paramedisch geïndiceerde behandeling moeten ondergaan en om die reden gedurende die tijd niet deelnemen aan de in beginsel wel voor die leerling bestemde onderwijsactiviteiten;
- als gevolg van een chronisch vermoeidheidssyndroom of een andere aandoening op medische grond niet in staat zijn de hele schooltijd op school aanwezig te zijn of aan de lessen deel te nemen.

Toelichting:

De omstandigheid dat leerlingen tijdens die (para)medische behandeling (tijdelijk) afwezig zijn of op medische grond niet aan de lessen kunnen deelnemen, brengt met zich mee dat zij op grond van het bepaalde in artikel 11, onder d, van de Leerplichtwet 1969 gedurende die tijd vrijgesteld zijn van de schoolbezoekplicht. Voor deze en andere zieke leerlingen (bijvoorbeeld door griep, een gebroken been of migraine) **hoeft geen aanvraag te worden ingediend**. Ook zij zijn geoorloofd afwezig op grond van artikel 11, onder d, van de Leerplichtwet.

Wel is het, gelet op het bepaalde in artikel 12 van de Leerplichtwet 1969, in de hiervoor genoemde gevallen noodzakelijk dat hun tijdelijke afwezigheid of het tijdelijk niet deelnemen aan het in beginsel wel voor de leerling bestemde onderwijs als 'geoorloofd verzuim' wordt aangetekend in de verzuimregistratie van de school en dat een bewijsstuk voorhanden is waaruit blijkt op welke grond en gedurende welke tijd de (tijdelijke) afwezigheid van de leerling of het niet deelnemen aan het onderwijs (para)medisch geïndiceerd is. Deze tweede groep leerlingen kan deels samenvallen met de navolgende derde categorie.

Categorie C:

3 Categorie C

De derde categorie leerlingen is de groep leerlingen die een inrichting, een gesloten instelling of een residentiële instelling als bedoeld in artikel 71c, lid 1 en 2, van de WEC bezoekt waarmee de school een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in die bepaling heeft gesloten. Onder deze categorie worden ook de leerlingen begrepen die zijn ingeschreven op een basisschool of een school voor voortgezet onderwijs en die op grond van artikel 15 WPO resp. artikel 6h WVO gedurende een termijn van ten hoogste drie maanden aaneengesloten het volledige onderwijsprogramma volgen op een school als bedoeld in artikel 71c, lid 1 en 2, van de WEC. Voor zolang een leerling uit deze categorie afwezig is, of niet aan het reguliere onderwijs van zijn groep deelneemt om een andere reden dan een onderwijsondersteunende behandeling of behandeling om (para)medische redenen (zie hierboven onder a en b), is het aanvragen van afwijking in beginsel aan de orde als door diens afwezigheid voor die leerling het wettelijk voorgeschreven minimum aantal uren onderwijs niet wordt gehaald.

De inspectie stemt in deze gevallen **zonder voorafgaande aanvraag** in met onderschrijving van het wettelijk minimum aantal uren onderwijs, indien:

- de school in het bezit is van een verklaring van de verantwoordelijke behandelaar van de therapieverzorgende residentiële instelling waaruit blijkt dat de gevraagde beperking van het aantal uren onderwijs in het belang van de ontwikkeling van de leerling noodzakelijk is en
- indien uit die verklaring blijkt om hoeveel uren behandeling onder schooltijd het gaat en op welke tijdstippen deze plaatsvindt.

Categorie D:

4

Categorie D

Voor alle andere leerlingen die niet onder categorie A, B of C vallen en die zijn ingeschreven op een school voor speciaal onderwijs, een basisschool of een school voor voortgezet onderwijs voor wie geldt dat zij vanwege lichamelijke en/of psychische redenen niet volledig aan het onderwijs kunnen deelnemen (categorie d), moeten scholen een aanvraag indienen.

In deze aanvraag vermeldt het bevoegd gezag het volgende:

1. voor hoeveel uren per week en gedurende welke periode gedurende het schooljaar de afwijking wordt aangevraagd;
2. dat voor de leerling een ontwikkelingsperspectief is opgesteld dat aan de vereisten genoemd in deze beleidsregel voldoet;
3. in het voorkomende geval: dat eerder is verzocht om afwijking van de onderwijstijd.

Ad 2.

In het ontwikkelingsperspectief dient het bevoegd gezag van de school te onderbouwen waarom de afwijking van de onderwijstijd noodzakelijk is en welke ondersteuning wordt geboden. Daarvoor neemt het bevoegd gezag in het ontwikkelingsperspectief het volgende op:

- waarom deze afwijking volgens deskundigen als bedoeld in artikel 34.8 Besluit bekostiging WPO en artikel 15a van het Inrichtingsbesluit WVO noodzakelijk is. In het speciaal onderwijs is dat de commissie voor de begeleiding (scholen) of de commissie van onderzoek (instellingen);
- waaruit de afwijking van het programma van de leerling bestaat en om hoeveel uren onderwijstijd per week tijdens het betreffende schooljaar het gaat;
- voor welke periode binnen het lopende schooljaar deze afwijking geldt;
- welk onderwijsprogramma de leerling op school volgt en welk onderwijs en/of welke ondersteuning aan de leerling wordt geboden gedurende de uren dat deze niet op school is;
- op welke wijze het planmatig toewerkt naar het volgen van het volledig aantal geprogrammeerde uren onderwijs door de leerling.

Wanneer eerder is verzocht om afwijking van de onderwijstijd, bevat het ontwikkelingsperspectief:

- een evaluatie van de eventueel eerder geboden extra ondersteuning en
- wat het bevoegd gezag eraan doet om te bewerkstelligen dat een leerling alsnog ingroeit wanneer dat niet binnen het voorgaand schooljaar is gelukt.

De aanvraag kan digitaal worden ingediend via het ISD².

In de wet over het ontwikkelperspectief (OPP):

- Bij het afwijken van de onderwijstijd is sprake van op de leerling toegesneden ondersteuning en begeleiding die boven het basisaanbod uitstijgt en die specifiek is toegesneden op die individuele leerling. Deze ondersteuning maakt daarom onderdeel uit van het **handelingsdeel van het opp waarover overeenstemming moet zijn bereikt met de ouders** (art 41a, lid 2, WEC). Op deze manier is geregeld dat tussen de school en ouders overeenstemming bestaat over de afwijking van het onderwijsprogramma.
- De toestemming om af te wijken geldt voor het **lopende schooljaar**. Na een jaar wordt de situatie van de leerling en de aanpak in het opp geëvalueerd. In beginsel moet een leerling binnen een schooljaar weer het volledige schoolprogramma kunnen volgen. Wanneer het binnen dat schooljaar niet gelukt is om de leerling weer het volledige onderwijsprogramma op school te laten volgen, moet het bevoegd gezag bij de daarop volgende aanvraag extra motiveren wat het er aan doet om alsnog aan dat vereiste te voldoen.
- Het besluit om af te wijken wordt in het primair en voortgezet onderwijs onderbouwd door een ter zake deskundige of deskundigen. **Dat wil zeggen een kinder- of jeugdpsycholoog, een (ortho)pedagoog, een kinderpsychiater of een arts.**

Ontwikkelperspectief (OPP):

De Variawet schrijft voor dat de volgende informatie verplicht in het OPP wordt opgenomen:

- Wat heeft eerdere ondersteuning voor resultaat gehad?
- Waarom is afwijking onderwijstijd noodzakelijk?
- Waaruit bestaat het op maat aangeboden onderwijsprogramma?
- Om hoeveel uren onderwijstijd gaat het per week?
- Hoe groeit de leerling weer toe naar het volledig aantal uren onderwijs op school?
 - o Welke stappen/doelen worden opgesteld?
 - o Welke evaluatiemomenten?
- Wat gebeurt er wanneer teruggroei niet binnen één schooljaar lukt?

In de wet staat:

De inspectie vraagt het bestuur bij de aanvraag te verklaren dat een **opp aanwezig** is in het leerlingdossier van de leerling en dat dit document aan de vereisten genoemd in deze beleidsregel voldoen. Daarnaast dient er een deskundigenverklaring te worden opgemaakt.

De inspectie controleert tijdens haar **reguliere toezicht steekproefsgewijs of naar aanleiding van signalen** of scholen terecht om afwijking van de onderwijstijd hebben verzocht. Daarbij neemt de inspectie het aantal aanvragen dat door een bestuur is gedaan worden mee, maar ook welk beleid het bestuur voert om voor alle leerlingen een passende oplossing binnen de school te vinden en te voorkomen dat leerlingen uitvallen uit het onderwijs. De instemming van de inspectie is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Concreet betekent dit:

Op het moment dat een leerling niet het volledige lesprogramma volgt en er sprake is van behandeling (en/of dagbesteding) is er een **plan van aanpak** nodig waarmee gewerkt wordt aan de terugkeer naar volledig onderwijs, dan dien je de Variawet in te zetten, concreet betekent dat dat je dan middels een OPP lestijdverkorting aanvraagt bij de Onderwijsinspectie.

In het Plan van aanpak neem je op wie betrokken is, hoeveel uren lestijd gemist wordt, welke behandeling ingezet wordt, welke evaluatiemomenten er zijn en wanneer je verwacht dat de leerling weer volledig onderwijs gaat volgen.

Als een leerling volledig is uitgevallen en je hebt nog geen analyse van oorzaak en behandeling dan wacht je nog met het indienen van de lestijdverkorting volgens de Variawet. Pas als er een plan van Aanpak is en er enige lestijd gevolgd wordt dien je het verzoek tot lestijdverkorting in.

Afronding en vragen:

Bronnen:

- <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/speciaal-onderwijs/documenten/publicaties/2018/07/30/beleidsregel-inzake-het-instemmen-met-afwijking-onderwijstijd>
- <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijstijd/maatwerk-in-onderwijstijd-voor-leerlingen-met-een-beperking>
- <https://isd.owinsp.nl/#/public/keuzehulp-onderwijstijd>
- <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/vierjaarlijks-onderzoek>
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041216/2018-08-01>